

Godišnja pretplata Din 30.—
Za inozemstvo dvostruko

Adresa Uredništva i
Uprave: Šibenik, p. p. 17.

„Katolik“ izlazi svaki tjedan.

KATOLIK

Vlasnik i odgovorni urednik:
Sveć. Joso Felicinović
Šibenik ulica sv. Martina

Štampa: Pučka Tiskara,
(Braća Matačić pk. Petra)
Predstavnik Vjek. Matačić.

Oglasi po naročitoj tarifi

Šibenik u slavu Svetog Križa

„Klanjamo se Tebi, Isukrste, i blagoslivamo Tebe, jer si po svetom Križu svomu svijet otkupio“. Ove riječi bile su na usnama tisuća vjernika grada Šibenika u danima proslave 1900 obljetnice smrti Kristove na Križu.

Glave mladića i djevojaka, muževa i žena, djece i staraca sagibale su se duboko pred drvom sv. Križa, na kojemu je visjelo spasenje svijeta.

Onih dana osjetili smo svi mi veličinu i moć Križa, oživjeli smo u sebi golgotsku tragediju, osjetili smo svu zamašitost velebnog djela otkupljenja ljudskog roda i iz srca naših spontano se je vinuo usklik: Hvala Ti i slava, Isukrste, Otkupitelju naš!

Hvala Tebi, koji si nam s križem svojim dao nauk novoga i boljega života; dao svrhunaravni život milosti i ljubavi.

Križ Kristov nije drugo nego plod Njegove velike, neizmjerne ljubavi napram Bogu i čovječanstvu. Drvo, iz raja zemaljskog, po oholosti i sebičnosti prvog čovjeka Adama, početak je grozne uvrede Bogu, početak je kazne i svih nevolja za čovjeka. Drvo, sa Kaivarije, po poniznosti i ljubavi početak je drugog čovjeka, novog Adama, početak je pomirenja i zadovoljštine Bogu, početak je milosti za čovjeka. Drvo ovog drugog Adama je simbol dobrote i milosrđa, ljubavi i poniznosti, nfanja i spasenja. Stoga nikakvo čudo da je Križ Kristov toliko čašćen i štovan, ništa čudna što se nalazi u svim našim crkvama, što se nalazi na svim putevima i u svim našim kućama, što ga nose kraljevi na svojim krunama i princima, što se s njim kiti siromah, što ga stiska umirući na svojim grudima. Križ prati kršćanina od kolijevke do groba. On daje smisao cijelom njegovom životu. Križ Kristov pobjedio je svijet jače, snažnije nego mač Aleksandra Velikog, silnije nego vojne Napoleonove. Svladao je veleume, pokorio narode. Osvojio je srca i duše hiljada, milijuna koji su za krst život svoj dali. Milijuni bijednih gle-

daju s pouzdanjem u Križ i biva im lakše. Bilo je i onih koji su pogrdivali taj Križ, a nažalost i danas svijet odvraća svoje lice od Križa, ali baš danas najjasnije se ističe potreba Križa. Danas nam je Križ Kristov potrebit više nego ikad, kad nas biju tolike nevolje, kad u srcima ljudskim nestaje one ljubavi, koja nam je Krist pokazao na Križu; kad je svijetom zavladała sebičnost i grubi materijalizam. U Križu je spas, u Križu je riješenje socijalnih nepravdi, u školi Križa nauči ćemo se ljubiti. Ljubavi treba, a te ćemo naći u Križu.

Stoga je veoma mudro što kroz ovu godinu na osobiti način Crkva hoće i želi da se proslavi u svijetu 1900 godina smrti Kristove na Križu pa je ova obljetnica našla jakog odjeka i u našem gradu.

Važnost i moć Križa pokazao je da shvaća i razumi grad Šibenik, koji je pun vjere i štovanja, s izrazima prave pobožnosti pratio čudotvorno Propete iz Doca u Stolnu Baziliku sv. Jakova. Naše crkve onih dana bile su prepune svijeta, koji je s dirljivom pobožnošću molio „Put Križa“; koji je pozorno slušao propovjednike, koji su mu govorili o moći i veličini Križa, o jakosti i snazi njegovoj. Naša Bazilika bila je uvijek posjećivana kroz one dane odmnostva hodočasnika, koje je dolazilo da se pomoli sv. Križu. Na osobiti način u nedjelju, na glavni dan proslave, hiljade vjernika pristupilo je k stolu Gospodnjem, da se napije žive Krvi Kristove. Prepuna je bila naša bazilika, kad je preuzvišeni naš nadpastir služio svečani pontifikal u čast svetom Križu na improviziranom oltaru, gdje je bilo postavljeno čudotvorno Propete iz Doca. Sve glava do glave slušalo je sabrano riječ biskupovu o značenju sv. Križa za spas naših duša.

Šibenik, osobito njegov seljački dio, pokazao je svoju ljubav i vjernost Križu, kad je onsko veličanstveno u ogromnom broju pratio u procesiji s

iskrenom i pravom pobožnošću sv Propete. Na prozorima naših kuća gorjele su svijeće, na ulicama duboko se je sagibao vjerni puk.

Svijeće na našim prozorima su ugasnule, ali neka se u srcima našim nikad ne ugasi žižak prave ljubavi napram Križu, simbolu naše vjere, jamstvu našeg spasenja.

Šibenik je pokazao da hoće ostati u sjeni Križa Kristova. Bilo mu na čast!

Jedan misijski red - Družba Isusova

Godine 1932. brojila je Družba Isusova 22.337 članova. Od tih je 2681 u misijama: dakle svaki deveti Isusovac je misijonar. Družbi Isusovoj je povjerena od sv. Crkve jedna petina svih misijskih zemalja svijeta. U misijama vode Isusovci 9 771 nižih škola, 517 građanskih i zanatlijskih škola, 129 gimnazija i srednjih škola, 12 sveučilišta i kolegija, a broj učenika iznosi 400.090. Osim toga imaju 104 veća sirotišta sa 9.050 sirota, 43 bolnice sa 4.683 bolesnika, 350 ljekarna, gdje se podijelilo kroz 1931. godinu lijeka u 2.018.670 slučajeva. Obraćenja kroz spomenutu godinu bilo je 209.914, sv. pričesti podijeljeno 23.817.024 itd. — Eto to je trenutačni pogled u misijski rad Družbe Isusove.

Družba Isusova je dakle misijski red ne samo po svojem ustrojstvu i povijesti, nego daje najviše misijonara od svih ostalih redova. Ima misija u svakom kraju svijeta: 47 velikih misijskih područja, od kojih su pojedini često mnogo-puta veće od cijele Jugoslavije.

Sveti Oci i duše Čistilišta

Sv. Efreem je naredio da se iza njegove smrti moli za ispokoj njegove duše.

Sv. Križoston napisao: Suze su ljudske mrtvima nepotrebne; molitva i milostinja pribavlja utjehu.

Sv. Jerolim piše u jednom pismu: Običaj je cvijećem kititi grobove naših preminulih. Bolje biste učinili kad bi grobove naših pokojnika obasuli milostinjom i dobrim djelima za pokoj duša njihovih!

Svečana procesija s čudotvornim Križem

Šibenik je kroz ovo nekoliko zadnjih dana pokazao svoju katoličku dušu. Vjera je nešto dragocjeno. Najdragocjenije! Ali i dragocjene stvari kada pokriju naslage sive prašine. I onda dođe kućanica, uzme meku krpu i očisti ih. Tada zasvijetle u onom svom prvotnom sjaju, da se sve iskri i bliješti.

To sam htio reći: 17. rujna uvečer vjera je šibena zasvijetlila kao bengalska vatra. Procesija s čudotvornim Križem — to je bio ophod Vjere!

Procesija se uputila iz stolnice. Određeno je bilo, da će započeti u sedam sati. Oni koji su bili u zadnjim vrstama gledali su na sat i postajali nestrpljivi, jer su morali dugo čekati. Ali nisu čekali početak procesije, nego sređivanje i odlaženje onog zgraotog mnoštva.

Na čelu je lepršala crvena zastava kao simbol prolivene Krvi i neiscrpive Ljubavi. Za njom su se redale muške i ženske osnovne škole, građanska, gimnazija, realna gimnazija i učiteljske.

Za simbolom ljubavi mladost!

Sudjelovale su i sve bratovštine. Za Varošem su se redali: Dolac, sv. Dub, Ivan i Nova Crkva. — Prvi nosioci simbola muke bili su mali podvornici, a ostali njihovi drugovi su

pobožno stupali za svojom zastavom. Kao najmlađa Kristova četala Pod zastavama su još išli: Križari i Katolički Maževi, Križarice „Zora“ i Žen. znanstvena škola sv. Luce Križarice su pobuđivale posebnu pozornost simbolima kršćanskih otajstava: s trnovom krunom, čavlima, hostijom, kaležem i groždem. Ispred svakog simbola su Male Križarice, obučene kao anđelići nosile platna s originalnim natpisima kao:

„Ne spasavaju dragulji — nego trnje“.

„Ljudi nose narukvice i prstenje — a On čavle“.

Slijedila su druga nabožna društva kao: Djevojačko društvo Srca Isusova, Treći red sv. Franje i ženski redovi: Sestre sv. Vinka, sv. Franje i sv. Dominika.

Požrtvovani „Cecilijanski Zbor“ je išao sa „Šibenskom Glazbom“ koja mu je intonirala i pratila ga u pjevanju poznatih crkvenih pjesama.

U procesiji su stupali i dva odreda naše Kraljevske Mornarice. Jedan je bio pred svećenstvom, a drugi za vlastima.

Poslije svih tih škola, društava i korporacija vrstalo se redovno i svjetovno svećenstvo s kapitolom. Neposredno pred preč. prepozitom Ivanovi-

ćem i pred preuzv. biskupom 20 je djevojčica i bijelina prosipalo zelenilo i cvijeće, a učenice žen. znanstvene škole znakove muke Kristove.

Preč. prepozit je nosio relikviju presv. Krvi, a preuzv. biskup relikviju sv. Križa.

I tek tada su se pojavila četiri svećenika koja su na ramenima nosila čudotvorno dolačko Propeće.

Iza vlastiju i odreda mornarice grnulo je pobožno mnoštvo, poredano u četveroredove i šesteroredove.

To je suha, izažeta okosnica. Zanos i duh je bio mnogo veličasniji. Sve ulice, sve kuće, svi prozori su se okitili sagovima, svilom i svetim slikama. U prozorskim staklima se je odraživalo nemirno palucanje prižganih voštanih svijeća. Kao zvijezde na morskoj godini.

Vidjeli su se prizori kao onda, kad je pred 1900 godina naš Gospodin, na Cvjetnu nedjelju, svečano ulazio u svoj ljubljani Jeruzalem. S prozora i iz špalira kišilo je cvijeće; mnoštva su padala na koljena pred čudotvornim Propelom kao zrela pšenica, kad se u nju zagne vjetar i počne je češljati. Ruke, izmučene ruke našeg seljačkog i radničkog svijeta, dizale su se uvis i začuše su se povici oživljene vjere: Sine Davidov, smiluj mi se! ...

Mnoštva su se redala ... Neki su molili, drugi pjevali, a treći se mišlju

Život protiv života

Kada pak čovjek stavlja svojevoljno zapreku cilju što je Bog odredio u braku, te traži, bez tereta i odgovornosti, samo onaj užitak što mu je Bog postavio kao nagradu u vršenje jedne odgovorne dužnosti, kojom se uzdržava ljudski rod, čini tešku uvrijedu Stvoritelju. Tim činom, čovjek pretpostavlja svoju sebičnu pokvarenu volju Božjoj i preokreće sredstvo u cilj. Bog poziva svoje stvorenje da mu bude pomoćnikom u stvaranju novog bića, ali u času, kad bi čovjek morao da vrši naredbu Stvoritelja, on se buni protiv namisli i volje Božje i kaže „neću!“ — To je to *gadno djelo* što ga stvorenje vrši protiv Stvoritelja i gnjusani grijeh, jer stavlja čovjeka ispod života i zvijeri koje slijede taj nagon i ne bune se protiv dužnosti materinstva i očinstva. Dok se ovako ponašaju životinje, nesretni čovjek troši

razum, koji je jed no njenu dan, u izmišljanju novih sredstava za lakše spriječavanje oplođenja te glavne svrhe radi koje je Bog osnovao brak.

Gadan je to grijeh koji oduzima obiteljskom gnijezdu onaj blagoslov što je gospodin Bog obećao: „*tvoja će žena biti u nutrini tvoje kuće plodna kao loza, a tvoja će djeca biti oko tvoje kuće kao plodovi masline*“. Kuća, obitelj bez djece, je dom bez sreće i veselja. Ništa ne može, da tako jako razveseli razumna i poštena muža i ženu kao kruna dječice, u kojoj oni mogu da sa zadovoljstvom vide obnovljene same sebe, jer su krv njihove krvi, plod njihove ljubavi. Mnoge majke ne shvate svoju sreću i sve svoje dužnosti nego tek iza drugoga ili trećega djeteta. Tek tada njihov brak postane čvrst i one se osjećaju potpuno sretnima.

Gadan je to grijeh jer njim muž upućuje svoju drugaricu na raskalaše-

nost i nevjernost. Kad udala žena ne nađe u materinstvu i u djeci izraz svojih osjećaja i ljubavi i svoj potpuni tjelesni razvitak, brzo osjeti abnormalnost svog braka, a praznina i besposlica je upućuje da se previše bavi samom sobom. Kad u braku žena ne služi za drugo osim za patenu igračku, ona će prije ili kasnije izgubiti i dostojanstvo i stidljivost. Postat će žedna uzbuđenih a neudovoljenih strasti, a jer s mužem uživa samo djelomično, brzo će se stoga i njega zanositi. Tada će tražiti zabranjeno voće u promjenama jer u kući nije našlo zadovoljstva njezino srce. „Žena bez djece, veli dr M. Jovanović-Batuta, lakše se i zaboravi, pa pogriješi. Majka to ne će učiniti — već svoje djece radi.“¹⁾ Glasoviti profesor vojne akademije u Torinu Bettazzi piše: „Lječnici i savjesni učenjaci, među njima i

¹⁾ Prof. dr M. Jovanović-Batuta: Preporodaj. Zagreb.

prenašali u vrijeme, kad je ono davno, davno Krist stupao po obećanoj zemlji i dijelio ljubav i blagoslov. — Činilo se, da je i sada stupio posred mnoštva i pobjedonosno išao šibenskim ulicama.

Mnoštva su se redala... Neki su brojili i nabrojili 8000. To nije novinarski broj, koji je više puta falsificiran i lažan, nego stvarnost. Znači, da je svaki drugi šibenčanin bio u procesiji! Druga polovica je bila u špaltru. — Tako su kod kuće ostali samo obnemogli starci i dojenčad!

Braće, one večeri je bio Krist među nama!

Radosne vijesti

Doznajemo da nije mnogo što su se usidrili u luci u Hvaru neki ratni brodovi i bio je dozvoljen pristup i pregled istih građanstvu. Ali je pristup bio zabranjen svim onim ženskinjama, koje nijesu bile čedno obučene. Sve ženske koje su bile u pidžami ili rukava kraćih od lakti, nijesu bile prepuštene na brod.

Dakle ne štite samo svećenici dostojanstvo kuće Božje, već eto i oficiri zabranjuju ulaz na ratne brodove bezstidnim ženskinjama. Veoma, veoma pohvalno! Živila ratna mornarica!

Direktor Realne Gimnazije u Šibeniku gosp. Banica naredio da „sve učenice

oni bez vjere, priznaju, da je ovaj strah pred djecom, uzrok nesporazuma, svada, sumnjičevja, a zatim antipatije, pa čak i odvratnosti i mržnje. Dolaskom djece, ojača se međusobna veza supruga a njihov život postizava cilj“¹⁾ Primarius velike milanske bolnice dr Cattani piše: „Kad se ugodao udruživanje izrodi u gadni malthuzijanizam... promjeni se značaj čovjeka. Muž gubi ljubav i sklonost prema ženi... malo po malo se pojavljuje nemar koji raste do neizbježive odvratnosti i mržnje... sa svojim teškim posljedicama po obitelj... antikonjecijonalizam je dosta često uzrok bračne nevjere.“²⁾ Neki njemački liječnik, čijeg se imena ne sjećam, pisao je: „Najštetnija posljedica spolnog izrabljivanja je ta, što ona postaje za ženu škola nečudored-

moraju dolaziti u školu u crnim učeničkim keceljama sa rukavima, sa bijelim pojansom, sa bijelim kragoom i u čarapama“ Mi podcrtasmo, jer je i ovo veoma pohvalno. Tako treba!

Radnički Strukovni Savez u Splitu

Upozoruju se brvat. kršćanski radnici i privatni namještenici, da u Zagrebu postoji i radi Radnički strukovni savez kao jedina kršćanska radnička sindikalna organizacija u našim krajevima. Ovaj Savez ima svoje organizacije i u drugim mjestima, napose u Splitu. Posebni zadatak ovoga Saveza jest, da kršćanskim radnicima dađe svu onu pomoć, koju im daju radnički sindikati. Tako napose treba radnicima pravna zaštita i pravni savjeti. Mnogi radnici nisu dovoljno upućeni u prava, koja imadu na osnovu zakona o zaštiti radnika, zakona o osiguranju radnika. Pozivamo stoga kršćanske radnike i namještenike, da stupe u vezu sa ovim Savezom, te da se u isti učlane. Tko želi potanje obavijesti, neka piše na naslov: Radnički strukovni savez. Zagreb, Kaptol 27 priz. ili u Splitu, Rimska 3.

„Najveća je nesreća po državu, ako ljudi ne priznaju Boga. Ko napada vjeru, taj potkapa temelje ljudskom društvu.“
Platon

nosti. Veći dio žena preljubnica — koje sam upoznao — postale su takvima, jer su imale za muževe, ljude koji su zlorabili brak.“ Glasoviti pariški profesor i pedagog J. Guibert piše: „Kad jedan od supruga vrijeđa moralnu delikatnost tražeći popuštanja koje savjest osuđuje — ili ako se obojica slože — da slome onaj zakon, čiju važnost oni poznavaju, da izigraju cilj što je Providnost odredila za njihov brak... oni osjećaju da bračna veza slabi i da najzad potpuno iščezava... osjećaju oni kako odanost gubi od svoje biti a hladnoća i dosada osvajaju mjesto prijašnjeg odnošaja mirne iskrenosti. Sice najzad traži novi predmet za svoje čežnje. Tako krivnjom prekršaja zakona međusobno štovanje, dolazi se do prekršaja zakona ljubavi. A od onog tužnog dana kada se supruzi više ne vole, što ostaje od braka? Istina, ostane vjerski i društveni vez ugovora, koji veže savjesti... ali kad gubitkom

Dovoljno je poći na Misu?!

Ako razgovarate sa nekom gospodom i gospođama, ocevima i majkama obitelji o životnim kršćanskim dužnostima, nedvojbeno će vam odgovoriti: „Promislit ćemo, vidjet ćemo, učinit ćemo. Pa zar nije dovoljno u nedjelje slušati sv. Misu i Uskrsom se pričestiti? Crkva nam samo to zapovjeda!“

Ali, recite mi, vršite li vi dužnost jednog roditelja? Kako odgajate svoju djecu i kakav im primjer dajete? Kako ih potičete na ljubav i strah Božju? Bdižite li nad njima držeći ih daleko od pogibli koje im je moderni svijet pripravio i tako ih sačuvate od gorkog duševnog kraha?

Nijesu li ovo sve naredbe Gospodnje? Višnji se ne zadovoljava Misom i Uskrsnom Pričešću, nego hoće da se vrši sve ono što On zapovjeda.

Slušati sv. Misu, a zenemarivati sve ostale kršćanske dužnosti je apsurd koji ne može dozvoliti ni Gospod ni Crkva.

Sjetite se dakle da treba vršiti i sve ostale dužnosti ako hoćete živjeti životom pravog kršćanina i valjanog građanina!

Pošaljite pretplatu!

ljubavi, taj vez nije više mio, postaje on tada nesnosni lanac, u zajedničko življenje. Tada dolazi venika napast, da se traži vani ona ljubav i odnošaji, kojih nema kod kuće... I sreća će ovakvih brakova izčeznuti, što se brže izgubi dobrostanje.“³⁾

Iskustvo nas dakle uvjerava, da će žena čim bude imala više djece, biti više zaokupljena obiteljskim dužnostima, a potom manje izvržena pogibeljima moderne poganštine nečudoreda, dok će i muž sa istog razloga imati više briga a manje napasti jer dokonost nauči mnogomu zlu i muža i ženu.

U normalnim brakovima ljubav se modificira. Iza medenih mjeseca, razum se nametne srcu, strasti oslabe, misli muža se podudaraju sve to više sa ženinim i obratno, te time postaju međusobno odaniji. Sadrž i odgoj djece sa ostalim dužnostima jačaju ljubav

³⁾ J. Guibert; La purité. Paris, Poussielgue.

¹⁾ R. Bettazzi; Il casto talamo. Roma, Marletti.

²⁾ Dr G. Cattani; Igiene del matrimonio. Milano, Höpfl.

Dan križarske slave

U jednoličnost naših dana nabrupe trenuci, kad rastegnemo sva uda, protaremo oči i glavu podignemo u visoke visine. Ti su trenuci potrebni. U njima je ljepota mijene godišnjih doba i svježina drha.

Katolički Šibenik radi. Muška i ženska mladež je organizirana i svrstana za boj. Radi i vježba se u sobnim tišinama. Vježba se od tjedna do tjedna. Neprimjetljive su te vježbe. Preobične, da bi ih mogli opaziti prolaznici i susjedi. A treba katkad pokazati prijateljima i neprijateljima, da se živi i radi!

Pred deset godina se je Šibenik organizirao u duhu Katoličke Akcije, Desetljeće je već, da se je pridružio vojsci neustrašivih boraca Pape Pija XI.

Kažu, da mladež zaboravlja prošlost. Ovaj puta se je i ona sjetila te prošlosti, i ponosna, da je povalila sve brane i plotove protivnika, odlučila se na proslavu desetgodišnje borbe, okršaja i pobjeda. — To se je dogodilo 10. ovog mjeseca.

Proslava se najavila velikim tiskanim oglasima. Ispred dućanskih prozora i na cestnim uglovima zaustavljahu se šibenčani, da saznaju, što im to javlja mlada, zanosna i borbena kri-

žarska omladina. U vrevi i žurbi su čitali, da se domalo u našem gradu slavi desetgodišnjica osnutka katoličke omladinske organizacije.

U nedjelju, na sam dan proslave, došli su i okolišni Križari i Križarice, da se kao braća i sestre napoje istim veseljem i oduševljenjem. U jutarnjim satovima su se šibenski Križari i Križarice veselo šetali po obali i čekali motore koji su morali dovesti bratska i sestrinska srca.

Još prije sedme je stigao Primošten. Preko stotinu katoličkih mladića i djevojaka! Svi se nisu ni izrukovali kad prispješe veseli i nasmijani vodičani sa svojim živim crvenkapama. — Sva prsa su bila okićena prigodnim značkama. Ako su koja bila bez njih, nakitile ih sestre Križarice.

Sada je bila već prilična četa. Onako svjež i raspoložena uputila se prema katedrali, gdje ih je čekao njihov prvoborac preuzvišeni biskup dr J. Mileta.

Katolička omladina započinje svoje proslave s Bogom. Zato je preuzv. biskup najprije odslužio sv. Misu, preko koje su svi prisutni primili euharistijskog Boga. A bilo ih je mnoštvo! Mladi, veseli i zdravi! Kad su se vraćali od oltara, oči su im bile svijetle kao prozirnost čistih voda.

To je bila mladost nad kojom je plovila pjesma i sijalo sunce!

Preuzvišeni ih je ogovorio s nekoliko toplih očinskih riječi. Bile su jednostavne — jer iskrene i očinske! Na koncu je blagoslovio tri križarske zastave pod kojima će se odsada još odlučnije boriti.

Okrijepljeni i smireni u Bogu razidoše se iz crkve, da sačekaju prigodno zborovanje.

Zborovanje je bilo najavljeno u 10 sati, ali već mnogo prije se je počela ispunjavati prostrana dvorana Katoličkog Doma. Mladež je bila na okupu, i pjevajući križarske pjesme čekala preuzv. biskupa. Kad je unišao, svi ga ne mogoše vidjeti, ali pljesak i usklici su javljali, da je među nama.

Zborovanje je vodio veleuč. dr A. K. Zorić. Kao predsjedatelj pozdravlja najprije preuzv. biskupa, onda sva prisutna križarska bratstva, sumišljenike i prijatelje.

Za njim su govorili: brat Belamarić u ime šibenskih đaka Križara, sestra K. Belamarić kao zastupnica brojnih mjesnih Križarica, za Vodice Šprijan, za Primošten Huljev, za Dobropoljanu bogoslov Čiklič i na koncu brat Nikolić kao šibenski Križar omladinac. Na koncu gosp. VI. Kulić nije mogao

među supruzima i obiteljsko gojezdo postaje sve milijim boravištem. U njemu supruzi uživaju svu ljepotu i veličinu domaće sreće i ljubavi; ono postaje njima mali raj i tada se lakše pretrpe križevi ove suzne doline, koji ne fale u nijednoj kući.

Gadan grljeh koji osijetljivo a kadkada i teško škodi zdravlju žena. Učeni i savjesni savremeni liječnici kao Bergeret, Meyr, Devay, Bossi, Sutbled i drugi tvrde da izrabljivanje braka prouzrokuje na ženi razne lokalne bolesti. Dr Bontraeger piše: „Sva sredstva kojim se služe da se spriječi začecje, veoma štetno djeluju na zdravlje. Svaki ginekolog mogao bi da pripovije da koji slučaj smrti, te lagane i teške štete po tijelo...“ Dr Desplats uvjerava da malthuzijanke griješnice boluju od svakovrsnih realnih i izmišljenih bolesti. Učenjak dr De Guchteneere ispituje u tančine zla, laka i teška, prouzročena od antikonjecijonalnih sred-

stava, pa dolazi do sljedećeg zaključka: „Medicinska znanost oponira tri skupa hrtike protiv sredstava *Birth-Control*. Prvi je negativan, ali ima svoj duboki temelj u nepobitnom načelu, da se prirodni zakon nemogu kršiti nekažnjeno. Pristaše ograničenja poroda nijesu dokazali neškodljivosti o kojoj govore. Drugi je prigovor fiziološke naravi. Neizravno se čini krivo ženi, jer se je lišava nekih organskih koristi, a izravno joj se čini krivo radi bolesnih posljedica koje dugotrajni *Birth-Control* nužno prouzrokuje. Treći je prigovor psihološki. Ima svoj dokaz u škodama koje izopačeno zadovoljenje nanašu živčanom sistemu i moždanima onih koji ga vrše...“¹⁾ Dr Cattani veli: „Antikonjecijonalna sredstva, ne samo što su kriminalna već su na osobiti način štetna pa čak i pogibeljna za

¹⁾ Dr Raoul De Guchteneere: La limitation des naissances. Bruxelles, Edit. de la Cité Chrétienne.

život žene kao n. p. u hotimilnom pobačaju. Sredstva na prvi pogled neštetna, uzrokom su raznih zala kad postanu obični jer *prroda ne trpi nasilja*. I sami rak se razvije prije ili kasnije, ako žena dobije traumatizam prouzročen uporabom gume. Tako drže mnogi ginekolozi...“¹⁾ Donšamo ove citate velikih liječnika da se vidi, kako se u modernoj medicinskoj znanosti sve to jače diže reakcija proti izrabljivanju braka i proti iadikacija radi bolesti, smrti i socijalnih zala što ih prouzročuju.

Gadan grljeh jer od velikog zla namjernog antikonjecijonalizma, nema nego jedan korak do onog još većeg zla, kriminalnog pobačaja kojim se supruzi služe kad protiv njihove volje žena zanese. Prije nego prođem dalje u ovoj stvari treba da se letimice osvrnem na mišljenje nekadašnjih i da-

¹⁾ Dr G. Cattani: Igiene del matrimonio. Milano, Hoepli.

odoljeti srcu, pa je i on progovorio par vatrenih i smišljenih riječi kao pozdrav i pobudu.

Zanimljivo je bilo slušati, kako već i naši priprosti seljački mladići znaju odvažao i mislio govoriti. Tako nije poznavao brata Huijeva, pomislio bi, da je akademski naobražen. Sigurno je, da baš u tom pogledu mnogo duguju svojoj križarskoj organizaciji.

I ako su neki govornici bili oduži, brojna publika ih je pažljivo saslušala, a u časovima oduševljenja dvoranom bi se razljegao pljesak.

Tu smo spoznali, da mlada križarska srca dobro poznaju svoju ideologiju i strujanja savremenosti. A ne manjka joj ni volje ni zanosa za rad! — Budućnost je svijetla! Zora rudi...

Dr Zorić se još jednom diže i sve skupa potiče i oduševljava za daljna osvajanja.

Zborovanje se završilo s ovacijama preuzv. biskupu i pjevanjem križarske himne.

Radi nezgodnih prometnih sredstava neka su braća i sestre bili primorani otputovati već oko podne. Ali većina je ostala za večernju akademiju.

Uvečer, nešto prije osam sati, ulice koje su u blizini Kat. Doma pretvorile se u mravinjak. Redatelji i prodavači ulaznica nisu mogli odoljeti emocijama i nestrpljivom mnoštvu. Još

našnjih liječnika o tobožnjem škodnom utjecaju tražnoće i poroda za bolesnu majku. Do pred nekoliko godina mnogi su liječnici bili uvjereni, da su u raznim bolestima, trudnoća i porod pogibalni za život bolesne majke, pa su običavali služiti se indikacijama (nasilnim pobačajima) kad su smatrali da dijete stavlja u pogibelj život majke.

Javnost, željna putenog uživanja koje isključuje djecu pratila je sa simpatijom ovu liječničku praksu, opravdačajući njome svoje sebične namjere. U liječničkom svijetu širila se ova praksa te nije bilo bolesti koja nebi opravdavala pobačaj, dok je ovaj, kako ćemo kasnije vidjeti, nepotreban i u teškim slučajevima oboljenja kao eklampsiji, jakom bljuvanju, psihičnim nemirima, u bolestima srca, pluća i t. d.

Svemu ovomu išli su još na ruku: pokvarena literatura (koja je n. pr. u Engleskoj bacila u javnost u par godina 15 milijuna raznih primjeraka),

teže ih je bilo srediti i umriti, kad je akademija već bila započela.

Najprije se pokazao na pozornici vlč. Grgurev koji je naitojao prikazati svrhu i bit križarske organizacije i raspaliti još veći krijes u i onako razigranim dušama.

Mješoviti „Cecilijanski zbor“ je otmeno otpjevao papiasku himnu. Trikratni pljesak među samim pjevanjem svjedoči o ljepoti i jačini njegovih glasova.

I Mali Križari su se pokazali. Izveli su jednu ritmičku vježbu koju su gledaoci nagradili glasnim odobravanjem.

Zadnja i osrednja točka na ovoj svečanoj akademiji bio je igrokaz u pet činova: „Nikola Šubić Zrinski pod Sigetom“. Komad, i ako je već postariji, oduševio je sve prisutne. Svi su se uživali u proslavljenog junaka Nikolu; skupa s njim su iz toka trgali mač i oduševljavali „brabre vitezove“ u borbi za „krist časni i slobodu i zlatnu“.

Glavna uloga je bila u rukama brata Ljupkovića. Upoznali smo ga, kao okretnog i temperamentnog igrača. Izvrsno je radio i gosp. Nikolić. Ostali nas glumci nisu razočarali. — Dadoše što mogoše!

S igrokazom je akademija bila završena. I jutarnjem zborovanju i večernjoj akademiji prisustvovala su osim broje omladine i građanstva, i neke odličnije osobe.

gadne prestave u kinu i kazalištima, dok su mnogi odobravali ovu praksu i time umirivali savjest mnogih i izrgavali ruglu strogost katoličke moralke.

Danas pak možemo s veseljem zabilježiti, da se moderni liječnici, slijedeći čistu znanost, u sve većem broju vraćaju naukama Katol. Crkve, jer sebi stavljaju načelo: *Prestantmo s Indikacijom! Treba spasiti život majke i život djeteta!* Što sposobniji budu liječnici, to će vaća biti sigurnost da će se ovo i provadati. U Njemačkoj, gdje su indikacije najčešće, staru formulu: „*prije spasiti majku, pa tek onda dijete*“ istiskava po malo u druga, umjerenija formula dra Krönig-a: „*ne samo majku, već i dijete treba spasiti!*“.

Spomenut ću zato, da u jednoj radnji sveučilišne ginekološke klinike u Kielu (siječanj 1926.) kojom upravlja prof. dr Schröler, stoji kao zaključak: „*danas se u slučajevima uske zdjelice*

Naš preuzvišeni biskup, kao uvijek bio je i ovaj puta uz nas. Zatim su bili: mons. dr Borković, konsultor Matulina, preds. dr A. Dalibić, prof. oo. dr Vuco i dr Balić, uprav. g. Kaštelan, ravnat. g. Vodopija, gđa prof. Slavković i t. d.

Dan križarske slave je za nama. Prva desetgodišnjica omladinskog katoličkog rada u Šibeniku je dovršena. — Što sada? Zanosom, koji se u nama razbuktio desetog rajna, stupaćemo kroz život i tražiti novu braću i sestre. Ići ćemo na raskršća i na bogaze i spašavati očajale, zapostavljene i sustale!

Čeka nas borba. Doviđenja u njoj!

Naši dopisi

DRNIŠ, 10 IX. 1933.

Lijepa svečanost na Promini

Na 10 t. mj. obavljen je, uz brojno učešće okolnoga svijeta, blagoslov kapelice zvane „Sveta Nedjeljica“. Kapelicu je o svom trošku podigao sa oltarom i slikom „Sv. Nedjeljice“ naš dični posjednik iz Siverića g. Niko Ramljak. Položaj brda, gdje se kapela nalazi, veoma je zgodno izabran tako, da se vidi sa strane Drniša i cijeloga Petrova polja te sa strane Kosova polja prema Kninu i Vrlici.

U predvečerje svečanog dana paljene su umjetne vatre kod same ka-

može *malne redovito* i bez pogibelji za majku, dobiti dijete živo“. Neki su liječnici prije nagovarali na pobačaj trudne žene koje su bolovale od sušice na plućama.¹⁾ Međutim na *Međunar. Konferenci za Tuberkulozu* u Losani g. 1924. liječnici skoro jednoglasno su tvrdili da ne postoji inkompabiliteta između trudnoće i tuberkuloze. Izvjestitelj Forssner iz Stokolma, u jednoj radnji u *Deutsche medicinsche Wochenschrift* od 7. svibnja 1926., zaključuje, da nije dokazano da trudnoća štetuje ženama koje boluju od plućne sušice, dok naprotiv ima slučajeva da je trudnoća koristila sušicavoj majci, jer je trudnoća povoljno djelovala, nešto slično kao pneumotoraks. (Tako tvrde Parisot, Simonin, Vermalin i drugi francuski ginekolozi i ostetritici).

¹⁾ Glasoviti fiziolog je rekao: prividni sušičavci su veoma brojni i ako dijagnoza nije teška... Specijalisti na glasu ustanovili su za dvije žene da boluju od teške sušice i smatrali da je indikacija potrebna. Izvršili opet specijalisti ali su obe žene podlegle. U nekropsiji se nije našlo ni traga sušice! Tako dr Clément. Riječnost, ali se ipak dogodilo.

(Nastavljeće se).

pelice. U nedjelju na dan blagoslova, župnik i dekan O. dr Berković blagoslovio je sliku u crkvi sv. Petra, a odatle je u procesiji slika prenesena u svoje stalno boravište na brdo Prominu. Gore je otpjevana sv. Misa sa propovijedu O. dekana, a zbor Marijine kongregacije djevojaka pjevao je marijanske i druge pobožne pjesme.

Budući je u našim krajevima pobožnost prema „Svetoj Nedjeljici“ dosta raširena, onda nije čudo, da je toga dana bilo na brdu okupljeno do dvije tisuće duša, i ako je istoga dana Drniš imao paradnu svečanost t. j. tridesetgodišnjicu drniškog sokola uz sudjelovanje šibenske župe.

Na večer istoga dana bilo je opet paljenje umjetnih vatara uz narodno veselje, igranje kola i pjevanje pjesama.

Kasno u noć svijet se mirno razišao svojim kućama, noseći u srcu utiske toga lijepoga dana.

Ovdje treba napose istaknuti požrtvovnost gosp. Nike Ramljaka, koji nije žalio troška ni truda, da svečanost što ljepše ispau. Taj dan on je za svojim stolom ugostio veliki broj gostā i prijatelja, a sam je bio vanredno zadovoljan, da je pridonio kamčak na zgradu slave Božje i Bl. djevice Marije, koje će mu to sigurno naplatiti. To je mogla učiniti samo živa vjera, koja i danas žarko bukti u srcima potomaka onih junaka, koji su ginuli „za krst časni i slobodu zlatnu“.

Obskrbite svoje dijete za početak školske godine sa dobrom jakom i jeftinom

„PEKO“ cipelom

Svako djete doblje mali poklon.

ŠIBENIK SPLIT
Kralja Tomislava Marulićeva 7.

Iz katoličkoga Šibenika

PRVA DESETGODIŠNJICA BISKUPSKOG ĐAČKOG SJEMENIŠTA. Današnju uređenu i modernu zgradu za sjemenište, dobile su naše dvije biskupije zaslugom Prezrv. Biskupa Mileta i njegovog pomoćnika u tom velikom i svetom pohvatu pok. mons. N. Tabulov-Trute tek god. 1929. U početku je bilo sjemenište na Gorici. U tu svrhu se je bio adaptirao jedan dio samostana benediktinaka kod crkve sv. Luce. To je bilo 20. IX. 1923. Da se komemorira ovaj veliki događaj za naše dvije biskupije koje su gubitkom Zadra izgubile i svoje đačko sjemenište Zmajević, prezrv. Biskup Mileta će u nedjelju 24. ovog m. u crkvi sv. Luce, čitao sv. Misu u prisutnosti svih sjemeništaraca i starješina zavoda te držati prigodno slovo. U ponedjeljak 25. IX. u crkvi sv. Martina, bit će svečana mrtvačka misa za pok. ravnatelja Mons. Tabulov-Trute i sve imale dobročinitelje i đake biskupskog sjemeništa u Šibeniku.

GOSPA OD RUZARJA slavi se u nedjelju 1. doj. m. u crkvi sv. Duminika. U 5 s. jutrom pjevanje lekcija, zatim pjevana sv. Misa. U 7 i 8 s. tiba sv. Misa. U 10 s. svečana pjevana sv. Misa. U 11 1/2 s. ruzarij i kratki govor a tačno u podne „Molbenica“ Gospi od Ruzarja. U 4 1/2 s. poslije podne Ruzarij, procesija i svečani blagoslov. Od podne 1 t. m. pa kroz cijeli dan 1 t. m. toliko se puta dobiva potpuni oprost, koliko se puta ispovjeden i pričješćen, pohodi ovu crkvu moleći na odluku sv. Oca Pape. Kroz osminu Gospe od Ruzarja jedan put može se dobiti potpuni oprost. Kroz mjesec svakoga jutra u 6 sati je sv. Misa, a poslije podne u „Zdravo Mariju“ Ruzarij i svečani blagoslov. Nedjeljom rz Ruzarij i svečani blagoslov je još i propovijed u 4 sata pos. podne. Tko prisustvuje večerljivoj listo-

padskoj pobožnosti dobiva svaki put oprost od 7 god. i 7 četrdesetica.

U BISKUPSKOM ĐAČKOM SJEMENIŠTU U ŠIBENIKU se je svečanim sazivom Duha Svetoga i govorom Prezrv. Biskupa i A. A. dr Mileta otvorila u utorak 13. IX. nova školska godina. U zavod je primljeno 118 đaka. Dragi Bog blagoslovi svete namjere našeg Prezrv. Biskupa koji ne žali truda samo da sve župe obiju biskupija dobiju svog pastira; jer je teško, veoma teško, narodu bez svećenika. Tako slaveći, iza gubitka Zadra prvu desetgodišnjicu osnutka đačkog sjemeništa u Šibeniku, zavod je ove godine primio najveći broj sjemeništaraca. Bilo na korist svete Crkve i našeg naroda!

U FOND „KATOLIKA“. Presvj. opat paški Don Ante Banić prigodom ustoličenja darovao je u fond našeg lista Din. 100. Veleč. Don Ferdo Koldnik darovao je u fond lista Din 20. Gosp. Mate Mašina na mjesto čestitke preč. J. Felicinoviću prigodom imenovanja za konsultora A. A., darovao je u fond lista Din 50. Uprava harno zahvaljuje.

U FOND BISKUP. SJEMENIŠTA. Presvj. župnik-nadpop i opat paški Don Ante Banić prigodom ustoličenja darovao je Biskup. Đačkom Sjemeništu Din 300. Gosp. Mate Mašina — Preko — na mjesto čestitke preč. J. Felicinoviću prigodom imenovanja za konsultora A. A. darovao je u fond Biskup. Sjemeništa Din 50. Uprava harno zahvaljuje. Bog platio našim dobročincima!

VLAHOV
OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI
ELIXIR

ZDRAVSTENI
GORKI LIKER
SVJETSKOG GLASA

proizvađa
jedino
R. VLAHOV
ŠIBENIK

PRVA DALMATINSKA TVORNICI CRKVENIH VOŠTANIH
SVIJEĆA NA PARU

LJUBO MANOJLOVIĆ — ŠIBENIK

Izrađujem crkvene voštane svijeće svake veličine.
Specijalna izradba svijeća sa nakitima iz najbolje vrsti „pašarina“.